

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Навчально-науковий інститут неперервної освіти і туризму

Кафедра туристичного та готельно-ресторанного бізнесу і консалтингу

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор ННІ неперервної освіти і туризму
М. Кулаєць
30.06.2020р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри
публічного управління та
менеджменту інноваційної діяльності
Протокол № 9 від « 30 » червня 2020 р.

Завідувач кафедри:
Витвицька О.Д.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

Галузь знань 07 "Управління та адміністрування"
(шифр і назва напрямку підготовки)
спеціальність 073 «Менеджмент» освітньо-професійні програми
«Дорадництво»
(шифр і назва спеціальності)

Розробник: д.е.н., професор Витвицька О.Д., к.е.н.. Обиход К.О.

Київ – 2020 р.

1.Опис навчальної дисципліни «ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Галузь знань	07 " Управління та адміністрування "	
Напрямок підготовки	07 " Управління та адміністрування "	
Спеціальність	073 «Менеджмент» освітньо-професійна програма «Дорадництво»	
Освітній ступінь	магістр	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	_____180_____	
Кількість кредитів ECTS	_____6_____	
Кількість змістових модулів	_____2_____	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	_____ - _____ (назва)	
Форма контролю	Іспит	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	_____	_____2_____
Семестр	_____ - _____	_____3_____
Лекційні заняття	_____ - _____ год.	_____10_____ год.
Практичні, семінарські заняття	_____ - _____ год.	_____8_____ год.
Лабораторні заняття	_____ - _____ год.	_____ - _____ год.
Самостійна робота	_____ - _____ год.	_____162_____ год.
Індивідуальні завдання	_____ год.	_____ - _____ год.
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента –	_____ - _____ год. _____ - _____ год.	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: оволодіння шляхами розв'язку проблемних питань організації фінансових та інвестиційних операцій, ознайомлення зі специфікою проблем та протиріч функціонування грошових потоків та методами і прийомами роботи фінансового менеджера для здійснення професійного управління фінансовими активами суб'єктів виробничо-господарської діяльності, оволодіння практикою організації і управління інвестиційною діяльністю на підприємствах різних форм власності.

Завдання:

- засвоїти теоретичні основи фінансового та інвестиційного менеджменту;
- оволодіти методичні інструментарії фінансового та інвестиційного менеджменту;
- формувати теоретичні та практичні знання стосовно управління фінансовими відносинами, які виникають у ході операційної та інвестиційної діяльності підприємства;
- оволодіти основами управління капіталом підприємства;
- виробити навички з аналізу фінансової звітності підприємства;
- здійснювати вибір ефективних форм інвестування у відповідності до стратегічних напрямків інвестиційної діяльності підприємства;
- проводити аналіз і здійснювати економічне і фінансове обґрунтування доцільності реальних та фінансових інвестицій.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: форми організації бізнесу, здійснювати оцінку облігацій, привілейованих та простих акцій, проводити аналіз кредитоспроможності клієнтів, аналізувати структуру короткострокового фінансування та ін.

вміти: здійснювати фінансові розрахунки; творчо застосовувати принципи, механізми і методи ефективного фінансового та інвестиційного управління підприємством; професійно робити відповідні висновки та приймати управлінські рішення з фінансово-інвестиційних питань.

Набуття компетентностей:

загальні компетентності (ЗК): здатність генерувати нові ідеї (креативність); готовність нести відповідальність за прийняті рішення в інноваційному процесі; знання теорії, закономірностей, методів (алгоритмів) і способів інноваційної діяльності, що достатні для формування та впровадження власної моделі інноваційного бізнесу; здатність застосовувати інформаційні і комунікаційні технології для пошуку та аналізу науково-технічної інформації, організації наукових досліджень; здатність формувати систему критеріїв інноваційної продукції...

фахові (спеціальні) компетентності (ФК): здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу явищ та процесів в управлінні інноваціями; здатність до аналізу сучасних напрямів, трендів розвитку галузей н/г, синтезу нових ідей та їх впровадження; здатність організовувати та розвивати зовнішньоекономічні зв'язки в інноваційному середовищі; знати фінансові показники інноваційної діяльності за сучасними методиками з урахуванням галузевих, регіональних, корпоративних особливостей та прогнозів.....

3. Програма та структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Науково-практичні основи організації фінансового менеджменту

Тема 1. Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту

Сутність фінансового менеджменту Об'єкт і суб'єкт фінансового менеджменту Мета, задачі та функції фінансового менеджменту Механізм реалізації фінансового менеджменту

Тема 2. Аналіз фінансової звітності підприємства

Види фінансової звітності підприємства та методи її аналізу. Аналіз балансу підприємства. Аналіз звіту про фінансові результати. Аналіз звіту про рух грошових коштів.

Тема 3. Управління оборотним капіталом

Економічна сутність капіталу підприємства та його класифікація. Управління власним капіталом підприємства. Управління позичковим капіталом підприємства.

Тема 4. Управління прибутком

Зміст та завдання управління прибутком підприємства. Управління процесом формування прибутку підприємства. Управління процесом розподілу прибутку підприємства.

Тема 5. Управління грошовими коштами

Поняття грошових потоків підприємства та їх класифікація. Принципи управління грошовими потоками підприємства. Планування грошових потоків підприємства.

Змістовий модуль 2. Науково- практичні основи інвестування

Тема 1. Теоретичні основи інвестиційного менеджменту

Класифікація інвестицій. Мета інвестиційного менеджменту. Сутність і завдання інвестиційного менеджменту.

Тема 2. Характеристика інвестиційного ринку

Характеристика інвестиційного ринку. Інвестиційний клімат. Інвестиційна привабливість об'єктів ринку інвестицій

Тема 3. Сутність фінансових інвестицій

Характеристика фінансових інвестицій. Ринок цінних паперів. Учасники ринку цінних паперів та їх функції. Фондова біржа

Тема 4. Інвестиційна привабливість

Інвестиційна привабливість регіонів України. Рівень загальноекономічного розвитку регіону. Рівень розвитку інвестиційної інфраструктури регіону. Демографічна характеристика регіону. Інвестиційна привабливість окремої сфери діяльності(галузі). Інвестиційна привабливість окремого підприємства (фірми).

Тема 5. Управління інвестиційною діяльністю

Державне регулювання інвестиційної діяльності. Методи державного регулювання інвестиційних процесів. Пряма дія держави на інвестиційний процес

Структура навчальної дисципліни «Фінансовий менеджмент»

– повного терміну денної і заочної форми навчання;

Назви модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Науково- практичні основи організації фінансового менеджменту												
Тема 1: «Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту»							18	1	1			16

Тема 2: «Аналіз фінансової звітності підприємств»							18	1	1			16
Тема 3: «Управління капіталом»							21	2	2			17
Тема 4. «Управління прибутком»							18	1	1			16
Тема 5 : «Управління грошовими коштами»							18	1	1			16
Разом за модулем 1							93	6	6			81
Змістовий модуль 2. Науково- практичні основи інвестування												
Тема 6: «Теоретичні основи інвестиційного менеджменту»							16,5	0,5	-			16
Тема 7: «Характеристика інвестиційного ринку»							17	0,5	0,5			16
Тема 8: «Сутність фінансових інвестицій»							17,5	1	0,5			16
Тема 9: «Інвестиційна привабливість»							17,5	1	0,5			16
Тема 10: «Управління інвестиційною діяльністю»							18,5	1	0,5			17
Разом за модулем 2							87	4	2			81
Усього годин							180	10	8			162

4. Теми практичних занять

№ теми	Назва теми	Кількість годин
1	Організація фінансового менеджменту	1
2	Аналіз фінансової звітності підприємств	1
3	Управління капіталом	2
4	Управління прибутком	1
5	Управління грошовими коштами	1

6	Характеристика інвестиційного ринку	0,5
7	Оцінка фінансових інвестицій	0,5
8	Обґрунтування інвестиційної привабливості	0,5
9	Управління інвестиційною діяльністю	0,5

6. Контрольні питання

Контрольні питання з курсу

1. Технологічної структури інвестицій.
2. Ризик портфелю.
3. Податки на доходи корпорацій.
4. Податки на доходи приватних осіб (акціонерів).
5. [Відсоткова ставка](#).
6. Амортизація позики.
7. Підходи щодо оцінки активів.
8. Оцінка облігацій, оцінка привілейованих та простих акцій.
9. Ринкові ставки доходності.
10. Управління товарно-матеріальними запасами.
11. Спонтанне фінансування.
12. Договірне фінансування.
13. Факторинг дебіторської заборгованості.
14. Структура короткострокового фінансування.
15. Методи оцінки проектів.
16. Порівняння методів поточної вартості та внутрішньої норми прибутку.
17. Додаткові фактори, що впливають на потік капіталу.
18. Сутність, мета і задачі фінансового менеджменту.
19. Основні елементи фінансового менеджменту.
20. Зміст фінансової роботи на підприємстві та її організація.
21. Функції та завдання фінансового менеджменту.
22. Фінансовий механізм підприємства та його структура.
23. Сутність та принципи формування системи організаційного
24. забезпечення фінансового менеджменту.
25. Функціональна побудова центрів управління фінансовою діяльністю підприємств різних розмірів.

26. Сутність та призначення системи інформаційного забезпечення фінансового менеджменту.
27. Система показників інформаційного забезпечення фінансового менеджменту, що формуються із зовнішніх джерел.
28. Система показників інформаційного забезпечення фінансового менеджменту, що формуються із внутрішніх джерел.
29. Концепція вартості грошей у часі.
30. Оцінка вартості грошей при ануїтеті.
31. Концепція врахування фактора інфляції.
32. Концепція врахування фактора ризику.
33. Концепція врахування фактора ліквідності.
34. Сутність та види грошових потоків підприємства.
35. Принципи управління грошовими потоками підприємства.
36. Методи оптимізації грошових потоків підприємства.
37. Розробка і застосування плану надходження і використання грошових коштів.
38. Розробка і застосування платіжного календаря.
39. Економічна сутність та види прибутку підприємства.
40. Фактори, що впливають на формування операційного прибутку.
41. Аналіз беззбитковості операційної діяльності підприємства.
42. Вплив системи оподаткування на розподіл прибутку.
43. Дивідендна політика підприємства.
44. Економічна сутність та види активів підприємства.
45. Принципи формування активів підприємства.
46. Управління оборотними активами підприємства.
47. Управління необоротними активами підприємства.
48. Оптимізація складу активів підприємства.
49. Економічна сутність та види капіталу підприємства.
50. Принципи формування капіталу.
51. Управління власним капіталом підприємства.
52. Управління позичковим капіталом підприємства.
53. Оптимізація структури капіталу.
54. Економічна сутність та види інвестицій підприємства.
55. Управління реальними інвестиціями підприємства.
56. Управління фінансовими інвестиціями підприємства.
57. Особливості управління інноваційними інвестиціями підприємства.
58. Оцінка [ефективності](#) окремих видів інвестицій підприємства.
59. Сутність та види фінансових ризиків підприємства.
60. Характеристика основних видів фінансових ризиків.

61. Методи оцінки рівня фінансових ризиків.
62. Нейтралізація фінансових ризиків підприємства.
63. Страхування фінансових ризиків підприємства.
64. Призначення та склад фінансової звітності.
65. Значення балансу для аналізу фінансового стану підприємства.
66. Значення звіту про фінансові результати підприємства та звіту про рух грошових коштів для аналізу фінансового стану підприємства.
67. Форми, системи і методи аналізу фінансового стану.
68. Комплексний аналіз фінансового стану підприємства.
69. Системи і методи фінансового планування на підприємстві.
70. Прогнозування фінансової діяльності.

Національний університет біоресурсів і природокористування України			
ОС «Магістр» Спеціальність «Менеджмент» ОПП «Дорадництво»	Кафедра Публічного управління та менеджменту інноваційної діяльності 2020-2021 н.р.	Екзаменаційний білет №3 з дисципліни «ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»	Затверджую Зав. кафедри Витвицька О.Д.
Екзаменаційні питання			
1. Сутність та види фінансових ризиків підприємства.			
2. Управління фінансовими інвестиціями підприємства			
Тестові завдання			
1. Що визначає інвестиційна діяльність? - сукупність практичних дій юридичних осіб, держави та громадян щодо реалізації інвестицій - сфера, де здійснюється практична реалізація інвестицій (будівництво, машинобудівництво) - процес отримання підприємством прибутку - правильної відповіді немає 2. Що таке інвестиційний менеджмент? - процес управління усіма аспектами інвестиційної діяльності фірми - сукупність практичних дій юридичних осіб, держави, громадян щодо реалізації інвестицій - формування інвестиційного портфелю фірми - процес залучення всіх інформаційних ресурсів на підприємстві 3. Що є основною метою інвестиційного менеджменту? - забезпечення високих темпів розвитку фірми - забезпечення найбільш ефективних шляхів реалізації інвестиційної стратегії на окремих етапах інвестиційної стратегії фірми - пошук шляхів прискорення реалізації інвестиційних проєктів, інвестиційних програм			

- розробка стратегії формування інвестиційних ресурсів та забезпечення максимального прибутку

4. Що таке інвестиції в широкому розумінні?

- сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави, щодо реалізації інвестицій
- характеризують загальні вкладення коштів, які спрямовуються у відтворення
- усі види інтелектуальних та майнових цінностей, що вкладаються в усі види діяльності з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту
- сукупність валових та чистих грошових потоків

5. Що означає поняття «інвестиції» у вузькому розумінні?

- перекази
- кошти
- вклади
- кредити

6. Як класифікують інвестиції за об'єктами вкладення коштів ?

- реальні та фінансові інвестиції
- прямі та непрямі
- приватні та спільні
- внутрішні та закордонні

7. З метою ефективного функціонування економіки інвестиції поділяються на такі різновиди:

- фінансові і чисті інвестиції
- валові і чисті інвестиції
- реальні і фінансові інвестиції
- валові та фінансові інвестиції

8. За регіональною ознакою інвестиції поділяються на такі різновиди:

- реальні та фінансові
- короткострокові і довгострокові
- внутрішні та закордонні
- прямі і непрямі

9. За періодом інвестування інвестиції є таких видів:

- короткострокові, довгострокові
- короткострокові, середньострокові, довгострокові
- реальні, нереальні
- вірної відповіді немає

10. За формами власності інвестиції бувають таких видів:

- спільні, іноземні
- відкриті, спільні, приватні, закриті
- державні, акціонерні
- приватні, державні, іноземні, спільні

3. Задача

Задача 1. Фірма планує здійснення інвестиційного проекту, що передбачає щорічні

вкладення по 100 млн. грн. протягом 3-х років, після чого – на початку 4-го року – новий об'єкт можна почати використовувати. По розрахунках, це забезпечить АТ отримання чистого прибутку (після сплати податків) у розмірі 100 млн.грн. щорічно протягом 5 років.

Ставка дисконтування в АТ прийнята на рівні 10% у рік. Оцінити прийнятність інвестиційного проекту.

Задача 2. Підприємство має цех по виробництву овочевих консервів. Воно збирається удосконалити устаткування і повинно вибрати один з варіантів: Витратити 40000 грн. зараз і одержати 68000грн. через 4 роки. Витратити 40000 грн. зараз і одержати 46000грн. через рік. Якому проекту слід віддати перевагу?

7. Методи навчання

Під час викладання дисципліни «Фінансовий та інвестиційний менеджмент» застосовуються наступні методи навчання:

Методи організації і самоорганізації навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні (лекція, пояснення, семінарське заняття),
- наочні (ілюстрація, демонстрація),
- практичні (дослідження, практичні роботи, реферати, індивідуальні семестрові завдання)
- опрацювання літературних джерел.

8. Форми контролю

При вивченні дисципліни «Фінансовий та інвестиційний менеджмент» застосовуються наступні методи контролю: усний і письмовий. Контроль з дисципліни складається з поточного контролю, який проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на заняттях, у формі виступів студентів при обговоренні питань, тощо. Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією для визначення модульної оцінки і враховуються при визначенні підсумкової залікової оцінки з дисципліни.

Поточний контроль здійснюється під час проведення модульного контролю.

Підсумковий контроль засвоєння модулів здійснюється по їх завершенню на підсумкових заняттях.

Формами контролю засвоєння основного матеріалу курсу визначаються:

1. Опитування студентів під час проведення практичних занять.
2. Контрольні письмові роботи (тести) в аудиторії на практичних заняттях (0.5 год. на тест) як результат засвоєння матеріалу попередніх тем (в elearn)
3. Індивідуальні завдання для самостійного опрацювання додаткового матеріалу по тематиці курсу (в elearn)
4. Екзаменаційне завдання як результат вивчення всього курсу (в elearn)

9. Розподіл балів, які отримують студенти. Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371)

Шкала оцінювання

1. Таблиця співвідношень національних оцінок та оцінок ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
		Пояснення
90-100	Відмінно	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
74-81		Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
64-73	Задовільно	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-63		Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
0-34		Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

10. Рекомендована література Методичне забезпечення

1. Витвицька О.Д. Методичні рекомендації до самостійного вивчення дисципліни «**Інвестиційний менеджмент**» для підготовки фахівців спеціальності «Менеджмент» ОПП «Управління інноваційною діяльністю». – К.: Видавництво ТОВ «Аграр медіа Груп», 2017. – 33 с.
2. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Інвестиційний менеджмент» для підготовки фахівців ОКР «Магістр» денної та заочної форм навчання спеціальності «Менеджмент» ОПП «Управління інноваційною діяльністю». – К.: Видавництво ТОВ «Аграр медіа Груп», 2014. – 102 с.
3. Витвицька О.Д. Методичні рекомендації до виконання практичних завдань з дисципліни «Фінансовий менеджмент» для підготовки фахівців спеціальності «Менеджмент» ОПП «Управління інноваційною діяльністю». – К.: Видавництво ТОВ «Аграр медіа Груп», 2020. – 46 с.

Основна

1. Державне управління інноваційною діяльністю. Навчальний посібник /О.Д. Витвицька, М.М. Кулаєць/ Київ: Видавничий центр «Агрармедіагруп» 2019.- 250 с.
2. Микола Бутко, І. Бутко, М. Дітковська, І. Іванова, І. Олійченко. Менеджмент інвестиційної діяльності/ Центр навчальної літератури.-2018.-480с.
3. Володимир Пазинич, Анатолій Шулешко. Фінансовий менеджмент / Центр навчальної літератури.-2019.-408с.
4. І.О. Школьник. Фінансовий менеджмент / Центр навчальної літератури.-2017.- 488с.
5. Економіка і організація інноваційної діяльності: Практикум (Гриф МОН) / О.Д. Витвицька, М.М. Кулаєць, В.А., Скрипниченко/ – К.: ННЦ ІАЕ, 2014. – 320с.;
6. Основи інноваційної діяльності аграрної сфери. Посібник. (Гриф МОН) /О.Д. Витвицька, М.М. Кулаєць, В.А. Скрипниченко/ Київ: Видавничий центр «Агрармедіагруп» 2010.- 326с.
7. Інноваційно-інвестиційні процеси в аграрному секторі: нормативний аналіз та економетричні методи дослідження впливу на суспільний добробут: Монографія / Витвицька О.Д., Скрипниченко В.А., Семенов В.В., Кулаєць М.М. – К.: ННЦ ІАЕ, 2009. – 290с.

Додаткова

1. Закон України «Про інноваційну діяльність». <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=40-15>.
2. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>
3. Закон України “про інвестиційну діяльність” від 18 вересня 1991р.
4. Innovations in Public Expenditure Management: Country Cases from the Commonwealth / Edited by Andrew Graham. – London, U.K.: Commonwealth Secretariat and Institute of Public Administration of Canada, 2011. –108 p.
5. Portfolio Management Making the Most of Limited Resources: Harnessing Program Management To Empower State and Local Governments [Електронний ресурс]. – VA : RG Perspective. – 2013. – Режим доступу : <https://www.robblingsioia.com/downloads/perspectives/pm-making-the-most.pdf>.

11. Інформаційні ресурси

<https://rada.gov.ua>
<https://www.kmu.gov.ua>
<https://liga.net>
<http://www.ukrstat.gov.ua>
<https://www.sfii.gov.ua>
<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=508>